

Om Lofotfiskeriet

Mar 1863.

Under 15de August sidstleden er for Hans Majestæt Kongen fremlagt følgende af Dpsynschefen ved Lofotfiskeriet, Premierlieutenant Olsen, afgivne Beretning om Lofotfiskeriet i 1863

Herved har jeg den Ære at afgive den i min Instrux paabudne samlede Beretning om afvigte Vinters Lofotfiske og om Dpsynets og de ekstraordinære Dommeres Virksomhed under samme.

I Nordland var der i den første Deel af Vinteren — navnlig i November og December — et ualmindeligt roligt Veir. Henimod Midten af Januar afløstes dette af vedholdende Storme, der paa enkelte Undtagelser nær ligetil Begyndelsen af Marts vare til stort Hinder for Fiskeriets Drift, ligesom de ogsaa af og til vare saa voldsomme, at de forarsagede Skade paa Fartøier og Baade saavel som paa udestaaende Fiskeredskaber, Korboder, Saltetaier og Hjældbrug.

Allerede ved Nytaarstider eller endog noget tidligere formærkedes Skreien paa de fleste Steder ligesaa Østnæs-fjorden og Brettesnæs til de vestligste Bær paa Moskenæsø; mod Slutningen af Januar blev den ogsaa formærket mange Steder østenfor Brettesnæs ligetil Kanstadsfjorden. Fra den 6te Januar fiskedes der overalt vestenfor Sælle meget godt paa de dengang dog ifkuns enkeltviis og saa godt som udelukkende af Hjemfolk udsatte Redskaber.

Grundet paa forrige Aars Erfaring havde en stor Deel af Almuen iaar meget tidligt begivet sig paa Veien til Lofoten, men forsinket ved uheldigt Reiseveir naaede Mængden dog temmelig sent frem. Det største Antal Baade ankom henimod Midten af Februar, men der var megen Almue — navnlig fra Senjen og Tromsø —, som først naaede frem omtrent ved Midten af Marts Maaned, altsaa midt i den bedste Fiskeetid.

Endsfjøndt den overveiende Mængde søgte til Østlo-

foten, var der dog Flere end de nærmest foregaaende Aar, som i Haab om, at Fisket skulde slaa til paa den Kant, søgte til Stamsund og Stene, saa at alt Husrum paa det førstnævnte Sted, allerede tidligt i Fisket var optaget. Hopen, Kalle og Henningsvær vare imidlertid de Steder, der først bleve fuldt belagte.

Det Fiske, der som foran antydet tidligt i Januar Maaned blev drevet af Hjemfolket og nogle saa fremmede Fiskere efterhaanden som de ankom, foregik udelukkende med Natliner og Dybsagn, og slog bedst til ved Hopen og Henningsvær. Ved det sidstnævnte Sted saavel som i hele Vestfjorden begyndte det dog snart at aftage, men paa Strækningen østfor Henningsvær gjordes ligetil Fiskets Slutning stedse jevn god Fangst med Liner saa ofte Veiret tillod at trække dem. Hvad der for en væsentlig Deel bidrog til, at Linefisket iaar dreves med saa stort Held, var sikkerlig den lette Afgang til godt Aagn; thi saavel i Østnæsfjorden, i Guldvigen ved Brettesnæs og i Raftsundet, som paa flere andre Steder i Nærheden af Fiskedistriktet stod der Sildelaase, fra hvilke Linefiskerne hele Fisket igjennem kunde erholde Forsyning af fersk Sild til Aagn. Først omkring den 10de Februar begyndte man at udsætte Garnredskaber i nogen større Mængde, men med dette Slags Redskab gjordes kun ubetydelig Fangst indtil efter den 6te Marts. Veiret lagde ogsaa i dette Tidsrum usædvanlig store Hindringer for Bedriften og forarsagede oftere Sammenviklinger og deraf opstaaende Tab af Redskaber. Navnlig var dette Tilfældet efter den orkanagtige Storm af S. V. der rasede den 21de Februar, under hvilken der ligesaa Urebjerget til Svolvevær stod mange Redskaber, fornemmelig Garn, i Søen.

I Raftsundet faldt denne Vinter intet Skreifiske, uagtet dertil var meget lovende Udsigter, idet nemlig store Sildemasser Fiskets hele Tid igjennem holdt sig i Grundfjorden.

Allerede tidligt i Januar begyndte Hjemfolket i Østnæsfjorden at fiske med Liner og Dybsagn; den 20de Februar bemærkedes, at en stor Mængde Fisk stod indenfor det saakaldte Rev, og mange Linefiskere saavel som en del Kjøbefartøier søgte derind. De nærmest paafølgende

14 Dage foregik her et temmelig rigt Fiske, der dreves udelukkende med Liner og Dybsagn. Henimod den 10de Marts begyndte Fisket at aftage inderst i Fjorden, men var da allerede begyndt at slaa bedre til for Garnfiskerne udenfor Batersfjord og Følstad, og disse fiskede særdeles godt indtil i Ugen mellem den 15de og 22de Marts. Omendkjønt der faldt vedvarende godt Fiske mellem Ddvær og Helle endnu nogle Dage senere, begave dog mange Fiskere sig tilbage til de vestligere Bær; de Tilbageliggende — især Linebrugere — fiskede godt indtil den 27de, da Fisket syntes at være forbi. Det største Antal Baade, der paa engang vare tilstede ved Østnæssfjordfisket, kan anslaaes til omtrent 1500, heri ogsaa indbefattet dem, der skjønt liggende tilhuse i Svolveær og Skraaven, søgte til samme. Det største Antal Kjøbefartøier, der samtidigt henlaa i Havnene i Fjorden, var 107.

I Skraaven var der i Januar og Februar ikkun en ringe Almue, som paa Gund af Uveir ikke fiskede meget. Men da gunstigere Veir i Begyndelsen af Marts indtraadte, begyndte der at fiskes særdeles godt saavel med Liner som Garn og midt i Maanedens forøgedes Almuens Antal temmelig betydeligt deels ved Tilflytning vestenfra og deels og fornemmelig ved at den til dette Sted bestemte Almue nordenfra, forsinket ved stormende Veir, først da ankom til Distriktet. Fremmed Almue blev liggende her til henimod den 14de April og fiskede jevnt godt ligetil de sidste Dage.

Ogsaa til Svolveær vedblev fremmed Almue nordfra at ankomme ligetil Midten af Marts, og da mange Fiskere fra Stene og Stamsund samt Henningsvær ogsaa søgte til Svolveær var dette ved denne Tid fuldt belagt. Fra 3die til 23de Marts dreves Fiskeriet her af en talrig Almue med jevn god og tildeels endog meget rig Fangst paa alle Slags Redskaber. Sidst i Marts begyndte Fisket at aftage og Almuen at forlade Svolveær og den 1ste April var der saagodtsom ingen fremmede Fiskere tilbage. Omtrent 110 Fartøier henlaa paa engang i Svolveær.

I Bærene imellem dette Sted og Henningsvær, hvor en temmelig betydelig Almue var forsamlet, navnlig i

Rabelvaag og Storvaagen, var Fisset den hele Tid jevnt godt med Viner, men med Garn derimod ubetydeligt og ujevnt indtil først i Marts, da gunstigere Veir indtraadte. Fra 3die Marts fishedes ogsaa her jevnt godt med alle Slags Redskaber. Fra den 20de til 26de kunde Redskaber paa Grund af Uveir ikke trækkes, og da Fangsten efter den Tid var mere ujevn end tidligere, begyndte den til Finmarksfisset bestemte Almue at forberede sig til Afreise.

Samtidig hermed begyndte ogsaa endeel Almue at flytte til Bestlofoten, dog ikke i saa stort Antal som foregaaende Aar, og den største Deel klarerede for at begive sig paa Veien til Hjemstederne søndenfor. At imidlertid en ikke ubetydelig Mængde Fisk endnu fremdeles stod under Land maa sluttes deraf, at der ved Storvaagen og andre Steder i Østlofoten den 4de April blev truffet Garn med en Fangst af indtil 5 Hundreder Fisk. Det tør saaledes antages, at ifald Almuen var forbleven liggende til den almindelige Reisetid eller henimod den 14de April, vilde der have været fisset adskilligt mere. Naar Paasken — som iaar var Tilfældet — indtræffer meget tidligt, har Erfaring desværre oftere vist, at Almuen begiver sig paa Hjemreisen uanseet om der er nok saa god Anledning til Fiske.

Ved Henningsvær, hvor betydelig Almue havde søgt hen, og hvor der i Begyndelsen af Januar gaves meget lovende Udsigter, var Fisset misligere, end det i flere Aar har været ved dette Sted. Mere end den halve Deel af den dersteds ankomne Almue søgte derfor til de østligere Vær. I Stamsund, Stene og Ure var der som ovenfor omnævnt en talrig Almue. Til Balstad og Værene paa Flakstadsø og Moskenæsø søgte omtrent den samme Almue som i tidligere Aar.

Allerede tidligt i Fisset formærkedes store Fiskemasser under Land ved Værø, og der var Grund til at antage, at Fiskemængden var betydelig langs hele Bestlofozen i Maanederne Januar og Februar. Men Veiret lagde dengang saa overordentlig store Hindringer for Bedriften i denne Deel af Distriktet, at Bestlofotfisset ikke blev af synderlig Betydning. Naar Fiskerne af og til kunde komme paa Søen, gjordes dog stadig med Viner

ret god Fangst. Mod Slutningen af Februar søgte Størstedelen af Almuen — navnlig fra Stamsund og Stene — til Østlofoten. Da Veiret i Begyndelsen af Marts blev gunstigere, var Fisket i hele Vestlofoten ubetydeligt, dog blev det ved Midten af Maaneden atter noget bedre ved Stamsund, Ure og Balskad, navnlig med Liner, og ved Ure blev der sidst i Marts enkelte Dage fisket godt med Garn.

Paa Grund af det ubetydelige Fiske i de vestligste Bær, var Antallet af de østfra tilflyttende Fiskere ifkuns ubetydeligt og udgjorde neppe mere end $\frac{1}{3}$ af hvad det almindeligviis pleier at være. De i Stamsund tilbageværende Fiskere vare rejsesfærdige den 10de og allerede den 17de April havde samtlige fremmede Fiskere forladt Vestlofoten.

Ogsaa iaar angives under Land staaende Silbestimer at have virket forstyrrende paa Fisket i Vestlofoten, hvorimod Lodde ikke vides at være formærket. I Østlofoten fandtes af og til Sild i Torsten, dog syntes Silden her mere at have søgt ind i Fjordene, og i det Hele var den neppe tilstede i Vestfjorden i saadan Mængde som under forrige Aars Fiske.

Som et Beviis paa, at Almuen mere og mere begynder at føre sig til Nytte den ved Lov af 23de Mai 1857 aabnede Udgang til en friere Udnyttelse af Havet, kan det anføres, at enkelte Hjemfolk fra Moskenæs, hvor de tidligere stadigt have roet Fiske, iaar søgte til Øsnæs-fjorden med Garnredskaber.

Forbud mod at bruge Garn paa visse Havstrækninger blev ogsaa iaar gjort gjældende i det samme Tidsrum og for de samme Havstrækningers Bedkommende som forrige Aar. Ligesom da var det ogsaa denne Vinter Tilfældet, at de saakaldte Flyde=Redskaber den største Deel af Fisketiden maatte benyttes, om Fangst skulde erholdes, da Fisken kun undtagelsesviis holdt sig ved Bunden i den Tid Fisket foregik. Forbud mod at udsætte Redskaber paa denne Maade vilde saaledes upaatvivelig have haft en stor Forringelse af Udbyttet til Følge.

Nedenstaaende Tabeller indeholde Resultatet af de ved Opsynet foretagne Optællinger af Fiskere, Baade, Farvøier, o. s. v.

Fortegnelse

over det i Lofoten den 16de Marts 1863 forsamlede Antal Fiskere, disses Hjemsteder og Fordeling ved de forskjellige Redskaber

Fra hvilket Præstegjeld.	Garn.					Line.			Dybsagn.			Samlet Antal.		
	Mand.	Baadmandskaber.	Baade.	Antal Garn pr. Mand.	Garnbaade udrustede med Liner.	Mand.	Baadmandskaber.	Baade.	Mand.	Baade.		Fiskere.	Baadmandskaber.	Baade.
										med Liner.	uden Liner.			
Bergens By.	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	3	7	3	3
Kristiansunds By	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	3	1	1
Thronhjems By.	-	-	-	-	-	-	-	-	65	-	28	65	28	28
Børsen	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	1	4	1	1
Stadsbygden. . .	85	17	21	9	-	-	-	-	8	-	3	93	20	24
Orlandet	-	-	-	-	-	-	-	-	196	-	62	196	62	62
Bjogn.	-	-	-	-	-	-	-	-	40	1	12	40	13	13
Aafford	-	-	-	-	-	3	1	1	21	-	7	24	8	8

Bjørnør	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	3	1	1
Søndre Lb. hjems Amt	85	17	21	-	-	3	1	1	337	1	114	425	133	137
Frosten	25	5	5	8.5	-	-	-	-	-	-	-	25	5	5
Leksviken	10	2	2	12	-	-	-	-	-	-	-	10	2	2
Øttersø	-	-	-	-	-	-	-	-	44	-	15	44	15	15
Jøndersø	-	-	-	-	-	-	-	-	17	-	6	17	6	6
Sparboen	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	3	1	1
Overhalden	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	3	1	1
Næro	102	17	19	12	-	17	5	5	76	1	27	195	50	52
Kolvareid	114	19	20	12.7	1	24	5	5	148	-	72	286	96	97
Nordre Lb. hjems Amt	251	43	46	-	1	41	10	10	291	1	122	583	176	179
Vinddalen	145	27	27	11.8	1	-	-	-	72	-	34	217	61	61
Brønø	480	81	82	11.5	4	47	11	11	375	5	177	902	274	275
Begø	292	59	61	9.6	57	72	17	20	11	2	2	375	80	85
Tjøto	437	79	92	10.7	60	166	35	38	4	-	2	607	116	132
Alstahoug	827	140	151	11.5	16	57	13	13	14	1	5	898	159	170
Serø	251	43	44	11	1	126	32	33	56	1	20	433	96	98
Bessen	773	134	139	12.8	5	-	-	-	-	-	-	773	134	139
Nesne	1047	176	187	12.2	3	58	15	15	39	-	16	1144	207	218
Semnæs	657	113	114	13.2	-	2	1	1	4	-	2	663	116	117
Mo	285	50	50	12	-	-	-	-	3	-	1	288	51	51

Luro	212	36	50	12	17	44	11	13	37	-	18	293	65	81
Rodo	687	115	118	10. ₄	17	119	30	31	74	3	27	880	175	179
Gillestaal	462	80	98	9. ₈	39	148	36	37	16	-	6	626	122	141
Beieren	133	23	29	9. ₄	23	6	1	2	-	-	-	139	24	31
Skjerstad	570	104	124	9. ₄	30	232	52	55	2	-	1	804	157	180
Saltidalen	359	66	72	10. ₁	11	4	1	1	-	-	-	363	67	73
Bodo	249	41	65	9. ₇	16	200	51	56	24	4	7	473	103	132
Folden	478	84	130	10. ₇	15	121	32	34	24	2	10	623	128	176
Stegen	300	50	90	10. ₃	26	287	69	92	24	-	11	611	130	193
Sammerø	200	33	38	12	11	323	82	85	-	-	-	523	115	123
Lodingen	167	29	40	11. ₇	9	383	124	140	36	15	2	586	170	197
Dfoten	193	33	55	10. ₇	21	256	69	81	19	5	4	468	111	145
Baagen	154	26	43	10. ₅	11	763	204	289	28	7	9	945	246	348
Borge	39	6	8	9. ₃	6	18	4	5	-	-	-	57	10	13
Buksnes	265	48	82	10. ₄	41	392	96	131	2	-	1	659	145	214
Flakstad	349	64	128	9. ₂	64	59	15	23	4	1	1	412	81	153
Bæro	4	1	2	8	1	4	1	1	-	-	-	8	2	3
Hadfel	88	16	23	11. ₆	3	574	145	194	8	4	-	670	165	221
Bø	-	-	-	-	-	19	6	6	3	-	1	22	7	7
Dverberg	11	2	2	13. ₅	1	10	3	3	6	2	1	27	8	8
Sortland	116	18	26	13. ₇	12	103	25	34	-	-	-	219	43	60
Nordlands Amt	10230	1777	2170	-	521	4593	1181	1444	885	52	358	15708	3368	4024
Trondenes	760	140	195	11. ₄	16	161	44	47	41	11	7	962	202	260

Kvædfjord	346	58	58	12	-	0	2	2	-	-	-	352	60	60	
Ibestad	583	98	157	8. ₉	16	503	117	134	45	8	10	1131	233	309	
Trano	257	43	77	10. ₃	6	188	47	57	28	7	2	473	99	143	
Lenvik	156	26	39	10	7	147	36	46	7	2	1	310	65	88	
Maalselven	6	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	6	1	1	
Balsfjorden	12	2	2	10. ₅	1	93	24	24	7	-	2	112	28	28	
Tromsø	-	-	-	-	-	140	38	38	4	-	2	144	40	40	
Karlsø	-	-	-	-	-	30	9	9	5	-	2	35	11	11	
Lyngen	67	12	12	12	5	226	48	48	2	1	-	295	61	61	
Skjærø	-	-	-	-	-	28	7	7	-	-	-	28	7	7	
Finmarkens Amt	2187	380	541	-	52	1522	372	412	139	29	26	3848	807	1008	
						Recapitulation.									
Bergens By	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	3	7	3	3	
Kristiansfunds By	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	3	1	1	
Søndre Th.hjems Amt	85	17	21	-	-	3	1	1	337	1	114	425	133	137	
Nordre Th.hjems Amt	251	43	46	-	1	41	10	10	291	1	122	583	176	179	
Nordlands Amt	10230	1777	2170	-	521	4593	1181	1444	885	52	358	15708	3368	4024	
Finmarkens Amt	2187	380	541	-	52	1522	372	412	139	29	26	3848	807	1008	
Tilsammen	12753	2217	2778	-	574	6159	1564	1867	1662	83	624	20574	4488	5352	

over Antallet af de ved deres Ankomst til Lofoten i de forskjellige Fiskevær antegnede Baadmandskaber og Fiskere samt disses Fordeling ved de forskjellige Redskaber.

Tilholdssted i Lofoten.	Garn.				Line.			Dybsagn.			Samlet Antal.		
	Mand.	Baadmandskaber.	Baade.	Garnbaade udrustede med Liner.	Mand.	Baadmandskaber.	Baade.	Baade.		Fiskere.	Baadmandskaber.	Baade.	
								med Liner.	uden Liner.				
Brettesnæs	6	1	2	1	-	-	-	-	-	-	6	1	2
Skraaven og Guldbrandsø	1414	237	284	52	656	153	168	266	1	127	2336	518	580
Skjoldvær	18	3	3	-	22	9	9	-	-	-	40	12	12
Ødvær, Helle og Østnæsffjorden	377	64	85	34	1332	402	518	121	33	23	1820	522	659
Evolvær med Øsan . .	1080	196	300	25	423	113	136	267	33	78	1770	420	547
Kabelvaag med underliggende Vær	1517	263	271	1	358	97	105	75	-	32	1950	392	408
Storvaagen med Ræføen	1174	203	246	52	47	19	19	299	11	121	1550	354	397

Ørsvaag	382	65	77	9	202	54	65	137	-	65	721	184	207
Ørsnæs	370	61	81	20	320	80	91	5	-	2	695	143	174
Høpen og Kalle	701	122	188	-	614	140	197	52	-	22	1367	284	407
Henningsvær, Festsaaag og Guldvigen	2179	374	401	2	1152	255	261	358	-	124	3689	753	786
Finhavn	12	2	4	2	5	1	1	-	-	-	17	3	5
Skoffelvig	12	2	3	2	-	-	-	-	-	-	12	2	3
Svarholt.	269	46	54	2	112	27	37	26	1	9	407	83	101
Stamsund og Gsøen	907	153	179	13	232	55	61	24	-	11	1163	219	251
Stene (øvre og nedre) Ure	281	48	65	18	77	18	21	7	2	1	365	69	89
280	50	89	8	164	41	51	21	1	8	465	100	149	
Mortsundholmen, Brandsholmen og Sandsund	112	20	33	20	35	9	9	-	-	-	147	29	42
Balstad	348	70	77	70	193	44	61	-	-	-	541	114	138
Strøms og Ruffsford	195	33	36	33	92	23	23	-	-	-	287	56	59
Sund og Nesland	282	50	86	50	8	2	3	2	1	-	292	53	90
Reine, Dlenilso og Havno Mossnæs	421	74	105	74	36	8	11	2	-	1	459	83	117
65	12	15	12	2	1	2	-	-	-	-	67	13	17
Sorvaagen	92	16	22	16	-	-	-	-	-	-	92	16	22
Ua, Lind, Evenstad og Lun	259	52	72	52	57	13	18	-	-	-	316	65	90
Tilsammen	12753	2217	2778	574	6159	1564	1867	1662	83	624	20574	4488	5352

Label III.

Fortegnelse
 over Kjøbefartøier og Bygdefarsjægter, forsamlede i Fosoten den 16de Marts 1863, disses Hjemsteder,
 Drægtighed, Antal af Besætning, o. s. v.

Hjemsted.	Ejonnert eller Galeas.	Slup.	Jagt.	Jægtgaleas eller Jægt.		Skøiter	Samtlige Fartøiers		Samlet Drægtighed i Tønder.	Gjennemsnit af	
				Kjøber.	Bygdefars.		Antal.	Besætning.		Besetn. pr. Fartøi.	Drægtighed i Tønder.
Bergen	1	5	22	-	-	-	28	146	11950	5.2	427
Malesund	1	-	4	-	-	-	5	29	2550	5.0	510
Molde	-	1	1	-	-	-	2	9	650	4.5	325
Christiansfund	-	3	19	8	-	1	31	161	11660	5.2	376
Throndbjem	2	1	23	65	-	1	92	486	36710	5.3	400
Indherred	-	-	-	7	-	-	7	37	2270	5.3	324
Fosen	-	-	10	3	-	-	13	60	3980	4.6	306
Ramdalen	1	1	7	16	-	-	25	138	11220	5.5	450
Helgeland	1	1	26	16	41	-	85	384	46300	4.5	545
Salten	6	3	42	17	7	-	75	352	31780	4.7	424
Fosoten og Besteraalen . .	3	-	12	20	-	-	35	148	17190	4.2	490
Senjen og Tromsø	1	-	8	4	-	-	13	70	6050	5.4	465
Sum	16	15	174	156	48	2	411	2020	182310	-	-

Efter dette Aars Optælling skulde Almuens Antal fra forrige Aar være aftaget med 290 Mand eller 158 Baadmandskaber. Garnfiskernes Antal skulde være aftaget med 1076 Mand og Dybsagnsfiskernes med 676 Mand, hvorimod Linefiskernes Antal skulde være tiltaget med 1462 Mand. Af den nævnte Forringelse i Almuens Antal falder 113 Mand paa Søndre-Thronbhjems og 327 Mand paa Nordlands Amt, hvorimod der paa Nordre-Thronbhjems og Finmarkens Amter falder en Forøgelse af respective 32 og 118 Mand.

De til Lofotfisket søgende Fartøiers Antal sees at have været noget større end forrige Aar.

Efter foranstaaende Tabeller udgjorde det samlede Antal af Fiskere og Fartøisfolk ved afvigte Vinters Lofotfiske 22,594 Mand.

Efter den ved Opsynet foretagne Optælling skulde der — som tidligere indberettet — ved Fiskets Slutning være saltet omtrent 11,000 store Tusinder Fisk (13,200,000 efter smaa Tusinder). Dette Tal tør vel imidlertid være noget for stort, da der ikke skal være betalt Medicinalafgift af mere end 8,500 store Tusinder (10,100,000 efter smaa Tusinder), dog tør det være at erindre, at ogsaa ved Afgiftens Indkræven kan ikke saa ganske ringe Feiltagelse finde Sted som Følge af den ringe Control, man har det i sin Magt at anstille.

Deels paa Grund af at Uveir ligetil Marts Maanedes Begyndelse var til stort Hinder for Fiskeriets Drift, men hovedsagelig paa Grund af de overordentlig høie Fiskepriser blev der forholdsvis kun virket ubetydeligt Rundfisk. Partiet kan høit anslaaet neppe sættes til mere end 3000 store Tusinder Fisk (3,600,000 efter smaa Tusinder). Naar der medregnes, hvad der er medgaaet til Fortæring under Fisket, kan det samlede Udbytte af dette Aars Lofotfiskeri paa det Nærmeste anslaaes til 14½ Millioner Fisk, regnet efter store Tusinder eller 17,400,000 regnet efter smaa Tusinder, hvilket er 5000 store Tusinder (5,900,000 efter smaa Tusinder) mere end det samlede Udbytte, jeg ved Afgivelsen af forrige Aarsberetning opgav for 1862 Aars Fiske.

I Østlofoten falde Fisken temmelig stor, skjønt noget mindre fed og leverholdig end forrige Aar; i Vestlofoten var Fisken indtil mod Slutningen af Fisket derimod liden og temmelig mager. Af det virkede Produkt tør det antages, at omtrent 20 Stykker Fisk i Gjennemsnit ville udfordres for at give en Bog Klipfisk og 28 Stykker Fisk til en Bog Rundfisk. Af Tran er der antagelig virket omtrent 20,000 Tønder og af Rogn omtrent 10,000 Tønder.

Efter de her anførte Talstørrelser skulde afvigte Vinters Fiske være at ansee som noget under et Middelfiske. Paa Grund af at Priserne saavel paa Fisk som paa Lever og Rogn naaede en Høide som ingensinde tidligere blev imidlertid Udbyttet for Almuens Bedkommende antageligt neppe under et Middelsaar. At Udbyttet for Fiskerne falder ujevnt vil selvfølgelig altid i større eller mindre Grad være Tilfældet; at det iaar maaskee faldt mere ujevnt end almindeligt havde hovedsagelig sin Grund deri, at endeel Almue først meget seent naaede frem til Fiske-districtet. Ved Fiskets Begyndelse blev Fisken næsten overalt betalt med 4 Spd. pr. stort Hundrede; den steg imidlertid snart og var allerede midt i Februar i $5\frac{1}{2}$ Spd.; senere varierede den mellem 6 og $7\frac{1}{4}$ Spd. og steg endog undtagelsesviis til $8\frac{3}{4}$ Spd. I Skraaven og Østnæs-fjorden var Prisen gjennemsnitlig omtrent $6\frac{1}{2}$ Spd., i Svolve var noget høiere. I Vestlofoten holdt Priserne sig stadigt noget lavere især mod Slutningen af Fisket. For Lever, hvoraf der folgtes endeel, betaltes $5\frac{1}{2}$ à 7 Spd. og for Rogn 6 til 7 Spd. pr. Tønde efter dens Kvalitet.

Indtil den 5 Marts var Veiret som før omnævnt ualmindeligt stormfuldt og det lagde i dette Tidsrum ganske usædvanlige Hindringer for Fiskeriets Drift. Der var saaledes kun 4 Dage i Januar Maanedes sidste Halvdeel, 6 Dage i Februar, 16 Dage i Marts og 8 Dage i April Maanedes første Halvdeel at Veiret tillod samtlige Fiskere at komme paa Søen og som kunde regnes for gode Søveirsdage; for bedre bemandede Baade lod det sig imidlertid af og til ostere gjøre at trække og udsætte Redskaber. Mellem den 2 og 9 Februar, mellem 16 og 23 Februar, mellem 23 Februar og 1 Marts samt mellem

20 og 26 Marts lod det sig paa Grund af Kuling og Sø ikke gjøre at trække Garn. Det største Redskabstab forarsagedes som ovenfor antydet ved Stormen den 21 Februar, under hvilken en Mængde Redskaber og deriblandt endeel Flyde-Redskaber vare udestaaende. Ved Stamsund og Henningsvær, hvor der i den værste Uveirstid laa ikke ubetydelig Garnalmue, var Tabet størst; vestenfor Ure derimod langt fra stort, hvilket der var Anledning til at befrygte. Ved de vestligste Bær forarsagedes Tabet hovedsagelig ved at løsrevne Redskaber af Strømmen fortes langs Landet. Fordreyne Garn bleve opbjergede paa mange Steder udenfor Fiskedistrictet navnlig paa Bærø og i Stegen. Næstefter det ualmindelig stormende Veir maa Aarsagen til det temmelig betydelige Redskabstab, der dog var forholdsviis langt mindre end hvad der fandt Sted under Fiskeriet paa Vofotens Iderside, vistnok for en væsentlig Deel tilskrives den Omstændighed, at Fiskerne i Regelen anvende for smaa og lette Stene til at holde Garnene ved Bunden, og at Stenene ofte befæstes til Garnene paa en skjodesløs Maade. Dette i Forbindelse med Anvendelsen af Glasfayl, der — istedetfor de for 10 à 12 Aar siden almindelige Trækfayl, som naar de havde staaet i Søen nogle Dage sank tilbunds, — bevirker, at en Garnlænke, naar dens Bundstene og Flestene falde af, flyde op, maa nødvendigviis virke overmaade meget til Sammenviklingen. Efter hvad der er mig berettet, driste Søndmørsfiskerne sig ikke til udelukkende at anvende Glasfayl.

De østenfor Balstad indbjergede Redskaber ere opbevarede i Svolvær og de paa Strækningen vestenfor Balstad indbjergede i Sørvaaagen. Den over de efterliggende bjergede Fiskeredskaber lorbestemte Fortegnelse, hvoraf jeg tillader mig at vedlægge et Aftryk, er distribueret paa samme Maade som de foregaaende Aar. Regnskabet udviser en Udgift ved bjergede Redskaber af 496 Spd. og en Indtægt af 471 Spd.

Angaaende Sundhedstilstanden skal jeg med Henviisning til de af vedkommende Fiskelæger indsendte Beretninger kun tillade mig at meddele, at af de af Lægerne i

Skraaven, Kabelvaag, Henningsvær og Buksnæs behandlede Patienter havde 122 Nervefeber — i de fleste Tilfælde dog af mild Beskaffenhed — og 57 Lungebetændelse; 23 af Patienterne døde.

Ulykkestilfælde indtraf paa Grund af det stormende Veir hyppigere end almindeligt. Efter hvad der er kommet til Opsynets Kundskab omkom der i Vestfjorden omtrent 1 Miil fra Henningsvær 7 Mand af Hærs Præstegjeld paa Helgeland, der befandt sig paa Reisen til Lofoten og vare bestemte til Stene. Endvidere omkom der ved Drsnæs 4 Mand, ved Hopen 1, ved Henningsvær 1, paa Gimsøstrømmen 4, ved Stamsund 5, ved Stene 2, ved Ure 2, i Buksnæs-fjorden 6, ved Sund 1 og ved Dlenilsensø 6 Mand, eller i det Hele 39 Mand.

Opsynet var i Virksomhed fra den 16 Januar til den 14 April. Opsynsbetjenter vare: Lieutenanterne Otto Trampe og Knap, Styrmand Cappelen samt Lensmændene Strøm, Kjelsberg, Benzen og Tønder. Som extraordinære Dommere forrettede Cand. jur. Nielsen i Østlofoten og Cand. jur. Mathisen i Vestlofoten.

Af Opsynet blev der forelagt ialt 153 Mulkter, af hvilke de 145 vedtoges og indbetaltes ved Forelæggelsen, 3 efterat Politisag mod Bedkommende var paabegyndt; for 1 Mulkt, der angik ulovligt Brændeviinsalg og som vedtoges ved Forelæggelsen, er gjort Execution, den i Anledning af de 4 øvrige anlagte Politisag angaaende Overtrædelse af Lov af 23 Mai 1857 dens § 10 hævedes forinden Dom blev affagt.

Af Mulkterne dekrettedes: 7 for at have fisset uden Baadmærker, 19 for Brug af forbudt Redskab paa delt Hav, 9 for utilbørlig Behandling af Andenmands Redskab, 55 for at have begivet sig paa Søen til Trækning af Redskab før Morgensignal, 50 for Udsætning af Redskab efter Aftensignal, 4 for Forstyrrelse af den almindelige Rolighed. 8 for ulovlig Handel og 1 for ulovligt Brændeviinsalg.

Deels efter Overeenskomst i private Tvistigheder og deels i Følge Retsforlig blev der endvidere erlagt 9 Mulkter, hvoraf 7 tilfaldt Baagens og 2 Buksnæs Fattiggæsse.

Samtlige Mulkters Beløb udgjør 583½ Spd., hvoraf 356 Spd. tilfaldt Statskassen; af de øvrige 227½ Spd. tilfaldt 181½ Spd. Baagens og 46 Spd. Budsnaes Fattigkasse, endvidere er til Budsnaes Fattigkasse indbetalt et Beløb af 10 Spd. 96 ø, der er indkommet ved Salg af confisseret Brændeviin under forrige Aars Fiske.

Der blev i det Hele optaget 25 Forhører, af hvilke 12 angik Tyveri, 3 Bedrageri, 3 ulovlig Dmgang med Sittegods, 1 voldelig Udfærd af en Son mod Forældre, 1 Forgaaelse mod Criminallovens Cap. 18 §§ 17 og 19, 1 Forgaaelse mod den offentlige Myndighed, 1 Unbladelse af at komme Menneſter, der vare i Livsfare og hvoraf det ene omkom, til Hjælp, 1 Overfald paa sagesløs Mand, 1 Bortfjærelse fra fast Tjeneste i Utide og uden lovlig Grund samt Bedrageri, 1 fredsforstyrrende Forhold. Af de optagne Forhører overgik 10 til Sagsbehandling, overensstemmende med Lov af 6 September 1845 og paa-dømtes under Fisset.

Af de 2 private Sager, der incamineredes, angik 1 Leie af Saltekaie og 1 Erstatning for Arbeide under Bjergning. Derhos blev der optaget 2 Søforklaringer.

Bed den ene af de extraordinære Dommere blev der afholdt Execution til Inddrivelse af vedtagne Bøder for ulovligt Brændeviinsalg; ved Executionen var der imidlertid intet Udlæg at erholde.

Statskassens Udgifter ved Dpsyn og extraordinær Retsspleie under Lofotfisset har i det Hele beløbet:

for 1861	7714 Spd.	9 ø,
= 1862	7121	— 60 =
= 1863	7110	— 62 =

Sum 21,945 Spd. 11 ø,
altsaa gennemsnitlig for de sidste 3 Aar 7,315 Spd. 11 ø aarlig. I Treaaret er imidlertid af det her anførte Beløb udbetalt for Telegrafering 712 Spd. 5 ø, der altsaa igjen kommer Statskassen til Indtægt og igjennem Dpsynet er indkommet i Statskassen et samlet Mulktseløb af 965 Spd.

I forrige Aarsberetning anførtes, at det maatte være at vente, at Almuen ikkuns lidt efter lidt vilde komme til

at drage den tilsigtede Nytte af den igjennem Fiskedistrictet indrettede Telegraf. Allerede i afvigte Vinter viste det sig imidlertid at Telegrafens Benyttelse er i god Fremgang, og endnu mere vilde dette vistnok have være Tilfælde, ifald Telegrafnettet havde havt en saadan Udvidelse at Ostnæs-fjordfisket deraf kunde havt Fordelen.

Hovedfisket faldt iaar netop paa den Strækning, som i Fisketiden blev befaret af Dampskibene. Ligesom denne Omstændighed havde tilfølge, at der Intet hørtes om den hos endeel af Almuen vistnok endnu herskende Fordom imod Dampskibes Gang over Fiskehavet, saaledes tør det vistnok med Sikkerhed paaregnes, at fortsatte Erfaringer i samme Retning vil bringe Fordommen til ganske at forsvinde.

Bed Lofotfisket benyttes som bekjendt udelukkende de almindelige Nordlandsbaade med Raaseil, og naar undtages, at disse Baade Tid efter anden ere blevne byggede større, har Formen forøvrigt vistnok vedligeholdt sig usforandret gjennem Aarhundreder. Det tør vel ogsaa være Tilfælde, at Nordlandsbaaden i det Hele taget er hensigtsmæssig, saalænge de forskjellige Krav, der stiller sig til Baadens Egenskaber ikke alene under selve Fisket men ogsaa under de lange Reiser til og fra dette, skulde søges fyldestgjorte ved en og samme Baad. Men dermed er det ikke afgjort, at jo Baade af anden Form eller med anden Takkelads kunne være mere tjenlige for det særlige Brug under selve Fisket. Her gælder det nemlig ikke just at komme hurtigt frem, men derimod i mere uroligt Veir med Tryghed at kunne færdes paa Søen til Arbeide med Redskab og at kunne ved Krydsning vende tilbage fra Fiskepladsen. Det er en Selvfølge, at Baadens større eller mindre Fuldkommenhed i saa Henseende maa øve en ikke ringe Indflydelse paa Fiskeriets Udbytte. Ved egne Erfaringer om hvor hyppige Ulykkestilfældene ere under Lofotfisket, og om Bestaffenheden af det Veir, som under dette er tilstrækkeligt til at hindre Bedriften, sammenholdte med Underretninger erholdte om Baarsildfiskeriet, er jeg bragt til Antagelse om, at de ved dette sidstnævnte Fiske brugelige Garnbaade i større Grad end Nordlandsbaadene

besidde de Egenstaber, hvorpaa det ved Brugen under selve Fisket kommer an, og det har derfor maattet stille sig for mig som en Sag af særdeles Betydenhed, at faa givet Almuen Anledning til Sammenstilling, for at derefter muligens kan blive anskaffet idetmindste endeel Baade til særligt Brug under Fisket, eller ogsaa kanske enkelte Forandringer blive at foretage ved Nordlandsbaaden. Til den Hensigt blev der forrige Sommer for Opsynets Regning indkjøbt og opsendt til Svolveær en Listerbaad. Der stillede sig imidlertid forstjellige Banskeligheder imod dens Benyttelse under afvigte Vinters Fiske. Opsynet kan nemlig ikkun undtagelsesviis affee Noget af sit Mandstabs fra de daglige Forretninger, og den Nordlandske Almue kan selvfølgelig ikke strax være fortrolig med Brugen af den fremmede Baad. Dertil kommer at det endnu ikke ved Lofotfisket er blevet Skik som ved Baarsildfisket at dele Sætningen i mindre Lænker, der sættes almindeligviis fra 24 til 30 Garn i en Lænke, som tilligemed omtrent 700 Fisk kan bæres af den større Nordlandsbaad, medens den omhandlede Listerbaad ikkuns havde Størrelse til 15 Garn med omtrent 400 Fisk. Dog vare de anstillede Forsøg tilstrækkelige til at bestyrke Antagelsen om, at Listerbaaden har store Fordele fremfor Nordlandsbaaden baade under Krydsning og til at bjerge sig i Storm og Sø, og navnlig om at den kan trække sine Redstaber under Omstændigheder, da det for Nordlandsbaaden er ugjorligt. Baaden tiltraf sig megen Opmærksomhed hos den fiske Almue, og jeg har grundet Haab om, at der under næste Aars Fiske vil blive mere Anledning til at faa den benyttet af kyndige Fiskere, med Tilhjælp af enkelte fra Opsynet leilighedsviis afgivne Mandstaber. Saafremt Baadens Fortrin da vinde Anerkjendelse, har jeg ingen Tvivl om, at Baadbyggerne i Ranen og Salten ville bringe de vundne Erfaringer i Anvendelse.